



המרכז למדיניות הגירה ישראלית
ISRAELI IMMIGRATION POLICY CENTER

פשיעת מסתננים בישראל

מרץ 2019



מחקר: יונתן יעקובוביץ'

לפרטים נוספים: contact.eitan@gmail.com

המרכז למדיניות הגירה ישראלית (איתן- מדיניות הגירה ישראלית ע"ר) הוא ארגון לא ממשלתי שהוקם בשנת 2012 במטרה לקדם מדיניות הגירה שתשרת את האינטרסים האסטרטגיים של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. המרכז מקדם מחקר, חקיקה ולובינג, פעילות משפטית והסברה בארץ ובחו"ל בסוגיות הקשורות להגירה והסתננות לא חוקית לישראל. המרכז משמש גם כמוקד מידע, סיוע וייעוץ לתושבי שכונות שהושפעו לרעה מהסתננות לישראל, בדגש על דרום תל אביב.

תוכן העניינים

עמ' 2	הקדמה
עמ' 5	נתונים שהתקבלו במסגרת בקשת חופש מידע
עמ' 6	שיעורי הפגיעה בקרב מסתננים בהשוואה לאזרחים זרים, לפי שנים
עמ' 19	ניתוח וסיכום
עמ' 21	המלצות
עמ' 23	נספחים

הקדמה

שאלת מעורבותה של אוכלוסיית המסתננים בפשיעה נמצאת במוקד הדיון הציבורי מזה זמן רב. העיסוק בשאלה זו הגיע לשיאו עם פרסום פרשת דוחות המחקר של מרכז המחקר והמידע של הכנסת, בהם נטען כי שיעורי הפשיעה בקרב מסתננים נמוכים מאלה של כלל האוכלוסייה "באופן ניכר". מחקר של המרכז למדיניות הגירה ישראלית הצביע על כשלים מתודיים ועובדתיים משמעותיים בדוחות של מרכז המידע והמחקר של הכנסת ואף הפריך את הנתונים המובאים בהם כבר בשנת 2012. אף על פי שדוח אחד נמחק מאתר הכנסת, כנראה בעקבות הביקורת, למרבה הצער השימוש במחקר השני נמשך. נתונים מתוך מחקרים אלה מצוטטים בהרחבה עד היום על ידי ארגונים לא ממשלתיים, באמצעי תקשורת בארץ ובעולם ובמחקרים אקדמיים, והם אף צוטטו בפס"ד של בג"ץ בעתירה לביטול תיקון מספר 3 לחוק למניעת הסתננות (בג"ץ אדם 7146/12).

כשל משמעותי בדוח "נתונים על פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט",¹ שעדיין מופיע באתר הכנסת, טמון בניסיון לבדוק את שיעור השתתפותם של המסתננים בפשיעה ביחס לאוכלוסייה הכללית בערים נבחרות.² זאת למרות שאין כל מקור מהימן למספר המסתננים השוהים בכל עיר ולכן בדיקה כזו כלל לא אפשרית.

כשל מתודי נוסף נעוץ בניסיון להשוות את כלל התיקים שנפתחו בישראל למספר התיקים שנפתחו נגד מסתננים. השוואה זו שגויה משתי סיבות: הראשונה נובעת מכך שיש עבירות שמלכתחילה אין כמעט כל אכיפה שלהן בקרב אוכלוסיית המסתננים, ואין להן כל רלוונטיות עבור אוכלוסייה זו, כגון עבירות צווארון לבן, עבירות בנייה, עבירות מס וכד'.

כמו כן, אין להתעלם מהעובדה שכל המסתננים עברו על חוק ההסתננות או על חוק הכניסה לישראל מעצם כניסתם הבלתי חוקית לישראל. למרות זאת המשטרה נמנעת מפתיחת תיקים למסתננים בגין עבירה זו. לעומת זאת, המשטרה פותחת תיקים לשוהים בלתי חוקיים פלסטינים, והם נכללים בסך התיקים של משטרת ישראל. אם חוקים אלה היו נאכפים במקרה של מסתננים מאריתריאה ומסודן, כל המסתננים הנמצאים בישראל ללא יוצא מן הכלל היו מוגדרים כעבריינים ולפיכך שיעורי הפשיעה שלהם היו גבוהים באלפי אחוזים מאשר כלל האוכלוסייה בשנים הרלוונטיות. העובדה שעבירה זו לא באה לידי ביטוי בנתונים, תורמת לתוצאה המופרכת של דוחות הכנסת.

¹ הכנסת, מרכז המחקר והמידע (2010). נתונים על פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט. https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/15576b58-e9f7-e411-80c8-00155d010977/2_15576b58-e9f7-e411-80c8-00155d010977_11_10579.pdf

² שם, עמ' 5

הסיבה השנייה היא שהשוואה כזו מעניקה אותו משקל סטטיסטי לעבירות כמו שוד אלים, רצח או אונס, הפוגעות באופן משמעותי בתחושת הביטחון האישי של התושבים, ולעבירות קלות כמו "מטרד רעש" וכד'.

לכן, על מנת לבצע מחקר בעל משמעות יש להבחין בין סוגי עבירות ולבצע השוואה בין שיעורי ביצוע עבירות בעלות אופי דומה, בדגש על סוגי עבירות שיש בהן כדי לפגוע בשלומן ובתחושת הביטחון של הציבור.

הכשל השלישי נובע מכך שבקרב אוכלוסיית המסתננים קיימת תת-אכיפה חמורה ותת-דיווח בעבירות רבות. אי דיווח על עבירות קיים בעיקר במקרים של פשיעה של פרטים מתוך קהילת המסתננים נגד אחרים מתוך הקהילה, ובעבירות נגד זרים אחרים, שפעמים רבות נמנעים מדווח למשטרה על עבירות שבוצעו נגדם.

הכשל המתודי העיקרי הוא ההשוואה המופרכת שעשה המחקר בין תיקים בשתי קטגוריות נפרדות לחלוטין. כפי שניתן ללמוד מהשנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל, המשטרה מנהלת רישום אחד של סך התיקים שנפתחו בגין דיווחים על פשיעה ורישום של סך "התיקים הגלויים" - תיקים בהם ישנו חשוד בעבירה. מספר התיקים הגלויים נמוך משמעותית ממספר התיקים הכללי. לדוגמה, לפי השנתון הסטטיסטי לשנת 2017, מספר התיקים הכללי שנפתחו עמד על 330,294. לעומת זאת, מספר התיקים הגלויים עמד על 158,540 בלבד - דהיינו פחות ממחצית.

למעשה, ד"ר גלעד נתן השווה את סך התיקים שנפתחו, גלויים ולא גלויים, למספר התיקים בהם ישנו חשוד "אפריקני" - כלומר תיקים גלויים בהם יש חשוד. לדוגמה, נתן מציין כי בשנת 2009 היו 403,515 תיקים לכלל האוכלוסייה,³ ואכן לפני השנתון הסטטיסטי, בשנה זו היו 407,579 תיקים, אבל כאמור, מספר התיקים הגלויים בכל שנה נמוך משמעותית.

כך תיאר את הבעיה מפקד תחנת לוינסקי רפ"ק ארז קטעבי בפני הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים:⁴

"אני מבקש להבהיר משהו קטן עובדתי. אני מפקד תחנת לוינסקי, התחנה המרכזית, תקראו לה עיר הזרים. באנו וסקרנו את עבירות השוד, לקחנו עבירה אחת ורצינו לדגום אותה ולהבין מה קורה עם האוכלוסייה. לקחנו תקופה של שמונה חודשים, מספטמבר 2010 עד אפריל 2011, לקחנו 148 תיקים של עבירות שוד. בדקנו וראינו שבתוך ה-148 התיקים האלה, 25 האנשים שנעצרו,

³שם, עמ' 4

⁴ מתוך פרוטוקול מס' 84 משיבת הוועדה לבחינת בעיות העובדים הזרים. התמודדות המשטרה עם קהילת הזרים ומבקשי המקלט בגוש דן. 19.03.2012. אתר הכנסת

כל העצורים זרים... מתוך ה-148 נעצרו 25 אנשים. ה-25 האנשים האלה הם זרים, אפריקאים, סודנים, אריתראים. עד כאן. ואז היה פער, היה פער מאוד גדול. על כל אירוע אני מקבל דיווח וכל פעם אומרים לי... ואז מכל הדיווחים שאני מקבל, שכל פעם אומרים לי 'השודד הוא אפריקאי, אפריקאי, אפריקאי', אמרתי 'רגע, בואו נפתח תיק', זה לקח לנו שבוע עבודה. פתחנו תיק-תיק ובדקנו וראינו שמתוך ה-148 אירועים פחות ה-25, ב-109 תיקים הקורבנות אומרים שמי ששדדו אותם היו סודנים או אריתראים. עכשיו, איפה הבעיה שלנו? זה תיק שנקרא על"ן (עבריין לא נודע)... לצורך העניין חטפו למישהי את התיק, שדדו אותה והיא אומרת שסודני או אריתראי שדד אותה. למה המשטרה לא יכולה להגיד את זה? כי יכול להיות שזה גם בחור אתיופי או כהה עור אחר. מאחר והבחור הזה לא נתפס, אז מבחינתנו זה 'עבריין לא נודע' ואנחנו לא יכולים להצביע על זה כעובדה. אבל אני אבוא ואגיד לכם שבאזור של תחנת שרת יש 50 אלף זרים, המקבץ הכי גדול בארץ של אפריקאים, ולכן קשה לנו מאוד לכמת את זה בנתונים, ופה אנחנו מדברים כאן רק על עבירות של שוד.


באותה תקופה היינו צריכים לסקור, לצורך הדוגמה, תיקים של עבירות רכוש – 1,790, עבירות אלימות גופנית – 1,700 תיקים. לסקור 148 תיקים לקח לנו שבוע לעבור תיק-תיק, לפתוח כל תיק ולראות מה המתלונן אומר. לכן אני בא ואני אומר שתיקי על"ן זה פער מאוד גדול שקשה לנו מאוד לבוא ולהראות את המציאות הקיימת שלא משקף את המציאות. אני לא מצביע אם אוכלוסייה עבריינית או לא, ממש לא, אני מדבר על עובדות. תיכף אני גם אומר את דבריי לגבי האוכלוסייה. אני אומר שקשה לנו להראות את המציאות. לקחנו כדוגמה את עבירות השוד כי בעבירות השוד יש עובדה קיימת ובדקנו אותה. ראינו שאנחנו לא משלים את עצמנו. אם מתוך ה-148, 109 ועוד 25, אנחנו עומדים על 134 תיקים זרים, את זה הקורבנות אומרים, לא אנחנו אומרים. זה פער שלמשטרה מאוד קשה להראות, כי הבחור לא נתפס. זה פשוט לצורך העניין."

לפי דברי קטעבי, לו ניתן היה להסתמך על דיווחי המתלוננים, אזי לא פחות מ-134 מתוך 148 מהעבריינים בתיקי השוד שנבדקו הם ככל הנראה מסתננים. בפועל נתפסו רק 25 חשודים, כלומר ישנם רק 25 "תיקים גלויים". לכן ברור שלא ניתן להשוות בין כלל התיקים בהם יש תלונה על עבירה, לבין תיקים גלויים.

מכאן שלא רק שהנתונים שנראה להלן מוכיחים כי שיעורי הפשיעה בקרב אוכלוסיית המסתננים גבוהים משמעותית מאשר בקרב כלל האוכלוסייה, שיעור הפשיעה האמתי ככל הנראה גבוה עוד יותר, ואינו מקבל ביטוי בנתונים הרשמיים.

נתונים שהתקבלו במסגרת בקשת חופש מידע

במרץ 2018 הגשנו בקשת חופש מידע למשטרת ישראל בבקשה לקבל את נתוני הפשיעה העדכניים של אוכלוסיית המסתננים. באפריל קיבלנו תשובה מהמשטרה, לפיה הוחלט שלא להעביר לנו את הנתונים על מנת שלא לפגוע ברגשותיה של אוכלוסיית המסתננים ולא לסכן את הסדר הציבורי:



משרת ישראל

- בלמס -

המשפטי	היועץ	מס' תלונות	מס' תיק פניות (מס' י)
מס' חופש מידע	מס' ארצי	מס' ציבור	מס' חופש מידע
02-5426020			47199018
02-5898823			45585
		25 אפריל 2018	157/18

לכבוד
הגב' ענת ברמן
רכות מחקר
המרכז למדיניות הגירה ישראלית

במייל

שלום רב,

בקשת חופש המידע 157/18 לקבלת נתונים סטטיסטיים אודות תיקי הקירה שנפתחו בגין עבירות שבוצעו על-ידי זרים מאפריקה במהלך השנים 2007/2017

בסימוכין ל: פנייתך מיום 24/04/2018

- בפנייתך שבסימוכין בקשת לקבל לידיך נתונים ומידע הנוגע לתיקים שנפתחו במהלך השנים 2007-17 נגד זרים מאפריקה ונתונים אלה מנגד שנפתחו כנגד כלל אזרחי ישראל.
- לאחר שעיינו בבקשתך, החלטנו להענות לה בחלקה האחד ולדחות אותה בכל הקשור לנתוני פשיעה בפילוח המבוקש, וזאת, מהטעמים המפורטים להלן:
 - בקשתך כוללת פילוח ייעודי לאוכלוסייה הזרים מאפריקה. בעת האחרונה נערכה במשטרת ישראל בחינה מעמיקה של סוגיית העברת מידע מפולח על פי מוצא/דת/גזע/אזור מגורים של נילונים, חשודים, מורשעים וקורבנות, ובהתבסס על ניסיון העבר, מצאה משטרת ישראל כי כאשר נתונים מסוג זה מתייחסים לשטחים בחברה הישראלית, הם עלולים להוביל לתיוג אוכלוסיות בהיבטי פשיעה ולפגיעה ברגשותיהן של אוכלוסיות שונות. כמו-כן, תיוג מסוג זה עלול לגרום פגיעה בשלום הציבור ובטחונו, כתוצאה מתגובות האוכלוסייה לתיג.
 - בעניין זה, הנך מופנית לסעיף 9(א1) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק"), הקובע כי רשות ציבורית לא תמסור מידע שיש בגילוי חשש לפגיעה בביטחון המדינה והציבור.
 - כמו-כן, יודגש, כי ההזנה במערכות המידע במשטרת ישראל נעשית לצרכים פנים-משטרתיים ולצורך ניתוח ענייני המסייע בידי המשטרה למקד פעילותה במקומות הנכונים לטובת הציבור. חשיפת המידע, עלולה, במקרים מסוימים, אף לספק אינדיקציה באשר לפעילות משטרת ישראל ומיקוד המאמץ בתופעות מסוימות ובכך לפגום ביעילות עבודתה של משטרת ישראל. בעניין זה, הנך מופנית לסעיף 9(ב1) לחוק, הקובע כי רשות ציבורית אינה חייבת למסור מידע שגילוי עלול לשבש את התפקודה התקיין ויכולתה לבצע את תפקידיה.
- יחד עם זאת, מובאים בפניך נתונים כוללים של כל הזרים יחד. נתונים אלה כוללים עבירות שבוצעו ע"י מסתננים, אך גם ע"י עובדים זרים, תיירים וזרים אחרים.

כתובתנו למשלוח מכתבים: משטרת ישראל, המטה הארצי, שייח' ג'ארח 1 ירושלים 9720045.

ליצירת קשר: יש למלא טופס מקוון באתר המשטרה בכתובת: www.police.gov.il עמוד 1 מתוך 2

כתובת משרדנו: רח' קלרמן גז 3 ירושלים.

למרות זאת, בדצמבר 2018 המשטרה החליטה להעביר את הנתונים, מסיבה שאיננה ידועה לנו.

שיעורי הפגיעה בקרב מסתננים בהשוואה לאזרחים זרים, לפי שנים

נתוני אוכלוסייה לפי שנים			
אוכ' ישראל (באלפים)	זרים	מסתננים מאריתריאה וסודן	
7,695.1	192,113	27,698	2010
7,836.6	183,896	45,291	2011
7,984.5	178,390	50,570	2012
8,134.5	179,718	48,658	2013
8,296.9	179,882	42,771	2014
8,463.4	184,107	39,767	2015
8,628.6	178,645	37,016	2016
8,797.9	180,230	34,187	2017

את נתוני האוכלוסייה הכללית קיבלנו מנתוני הלמ"ס שכוללים את תושבי ואזרחי מדינת ישראל בסוף כל שנה.¹⁰ את נתוני המסתננים מאריתריאה וסודן ונתוני הזרים חישבנו על פי המידע שמספקת רשות האוכלוסין וההגירה.^{11 12} תחת ההגדרה "זרים" נמצאים עובדים זרים חוקיים, עובדים זרים לא חוקיים, מבקשי מקלט ממדינות שונות ותיירים לא חוקיים.

יש לציין כי תיקי הזרים כוללים גם תיירים ששהו בישראל כחוק, או שהו בה בניגוד לחוק אך יצאו ממנה במהלך השנה, המונים כשלושה מיליון. על אף שהם אינם כלולים בנתוני הזרים של רשות האוכלוסין, גם הם מבצעים עבירות פליליות. לכן, מדובר בפועל בקבוצת יחס הגדולה בהרבה מהמספר הרשמי. **מכאן שבפועל, המסתננים מהווים אחוז קטן עוד יותר מקבוצת היחס של מבצעי עבירות, אך הם זוכים כאן להטיה ברורה**

¹⁰הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2018). הירחון הסטטיסטי לישראל – דצמבר 2018
<https://www.cbs.gov.il/he/publications/doclib/2019/yarhon1218/b1.pdf>

¹¹רשות האוכלוסין וההגירה, נתוני זרים בישראל 2014-2018

https://www.gov.il/he/departments/general/foreign_workers_stats

¹² נתוני הזרים של שנים 2010-2013 שאינם נמצאים באתר רשות האוכלוסין וההגירה:

<https://israeli-ipc.org.il/wp-content/uploads/2019/01/pdf2010-נתוני-זרים-סיכום-2010.pdf>

<https://israeli-ipc.org.il/wp-content/uploads/2019/01/pdf2011-נתוני-זרים-סיכום-2011.pdf>

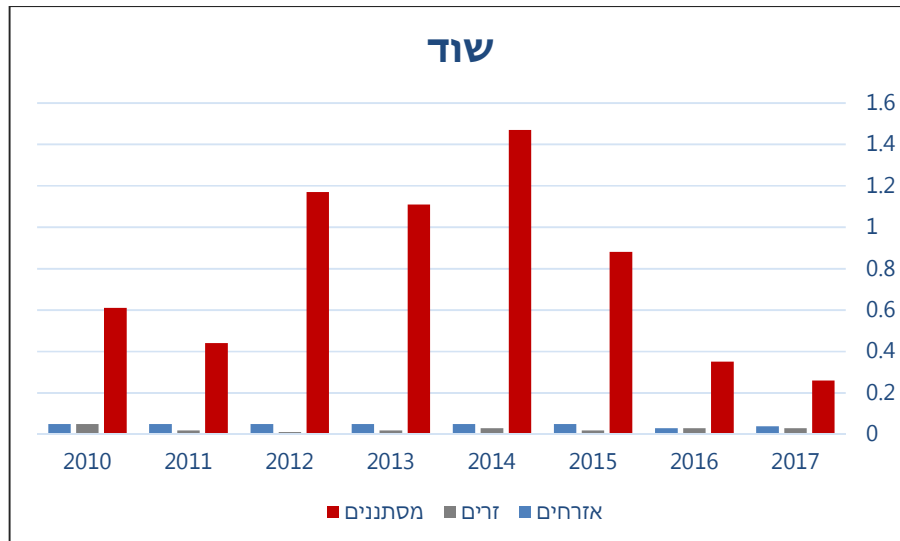
<https://israeli-ipc.org.il/wp-content/uploads/2019/01/pdf2013-נתוני-זרים-סיכום-2013.pdf>

הערה: קובץ נתוני זרים של שנת 2012 הורד בזמנו מהאתר של רשות האוכלוסין וההגירה, ובקשתנו לקבל את נתוני שנה זו נענתה בשלילה. לפיכך מס' המסתננים מאריתריאה וסודן ששהו בישראל בסוף 2012 חושב כך: למספר האריתראים והסודנים ששהו בישראל בסוף 2013 הוספנו את אלה שעזבו את ישראל במהלך שנה זו והחסרנו ממנו את מספר האריתראים והסודנים שנכנסו לישראל במהלך 2013.

ומשמעותית מאוד לטובתם. ניתן להעריך בבטחה כי שיעור השתתפותם בפשיעה, גם מכלל הנתונים הרשמיים, גבוה באופן ניכר מהחישובים שאנו מספקים.
נתוני הפשיעה הגולמיים שקיבלנו מהמטרה נמצאים בסוף דוח זה (נספחים 1-3).

שוד – עבירות לאלף איש

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
0.61	0.44	1.17	1.11	1.47	0.88	0.35	0.26	מסתננים
0.05	0.02	0.01	0.02	0.03	0.02	0.03	0.03	זרים
0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.05	0.03	0.04	אזרחים



ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות שוד גדול פי **6.5** או **גבוה ב-550%** מאזרחי ישראל, וגדול פי 8.6 מזרים אחרים. שיא הפשיעה בעבירה זו בקרב המסתננים נרשם בשנת 2014, בה הם פשעו פי **29.4 מאזרחים**.
בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו פי **12.2 מאזרחים** בעבירות שוד.

שוד בנסיבות חמורות – עבירות לאלף איש

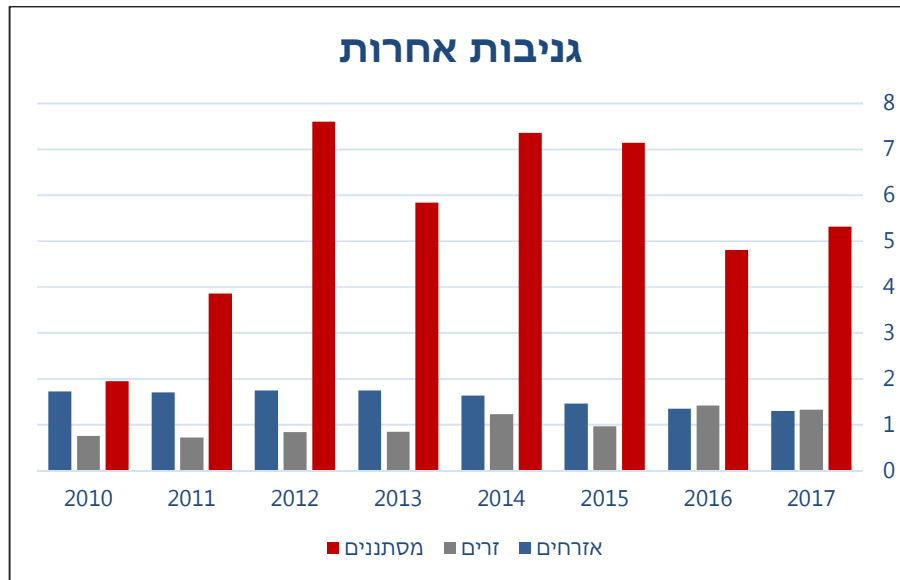
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
0.29	0.31	0.71	0.29	0.42	0.35	0.14	0.15	מסתננים
0.07	0.02	0.02	0.02	0.01	0.01	0.02	0.02	זרים
0.06	0.05	0.05	0.05	0.03	0.04	0.03	0.04	אזרחים



ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות שוד בנסיבות חמורות גדול **פי 3.75** מאזרחי ישראל או **גבוה ב-275%** מאזרחים, וגבוה פי 7.5 מזרים אחרים. השיא נרשם בשנת 2012, אז מסתננים פשעו **פי 14.2** מאזרחים בעבירות מסוג זה. בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו **פי 4.8** מאזרחים בעבירות שוד מנסיבות חמורות.

גניבות אחרות – עבירות לאלף איש

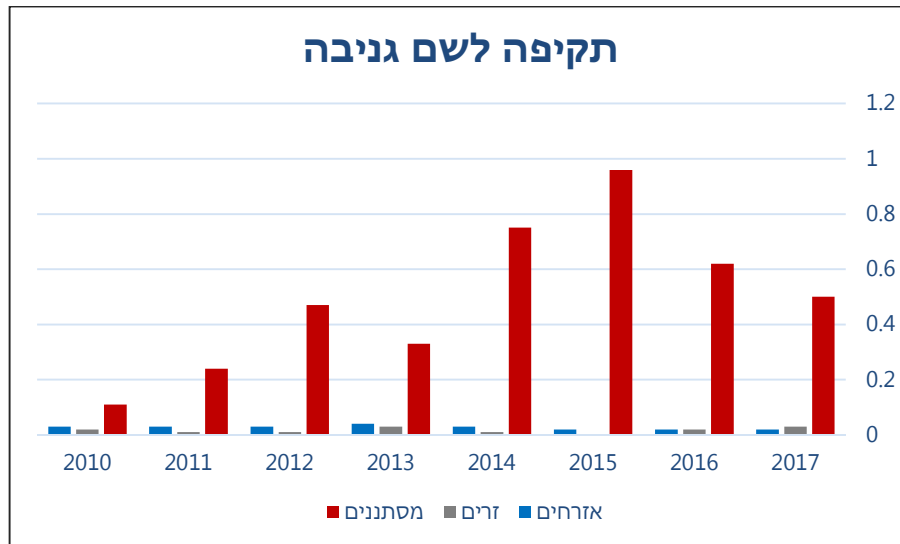
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
1.95	3.86	7.61	5.84	7.36	7.14	4.81	5.32	מסתננים
0.76	0.72	0.84	0.85	1.23	0.97	1.42	1.33	זרים
1.73	1.7	1.75	1.75	1.64	1.46	1.35	1.3	אזרחים



ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות המוגדרות כ"גניבות אחרות" גדול **פי 4.1** מאזרחי ישראל ו**פי 4** מזרים אחרים, או **גבוה ב-300%** מאזרחים ומשאר הזרים. ב-2012 נרשם שיא בפשיעת מסתננים בעבירה זו: **פי 4.35** מאזרחים. בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו **פי 1.13** מאזרחים בעבירות מסוג "גניבות אחרות".

תקיפה לשם גניבה – עבירות לאלף איש

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
0.11	0.24	0.47	0.33	0.75	0.96	0.62	0.5	מסתננים
0.02	0.01	0.01	0.03	0.01	0	0.02	0.03	זרים
0.03	0.03	0.03	0.04	0.03	0.02	0.02	0.02	אזרחים

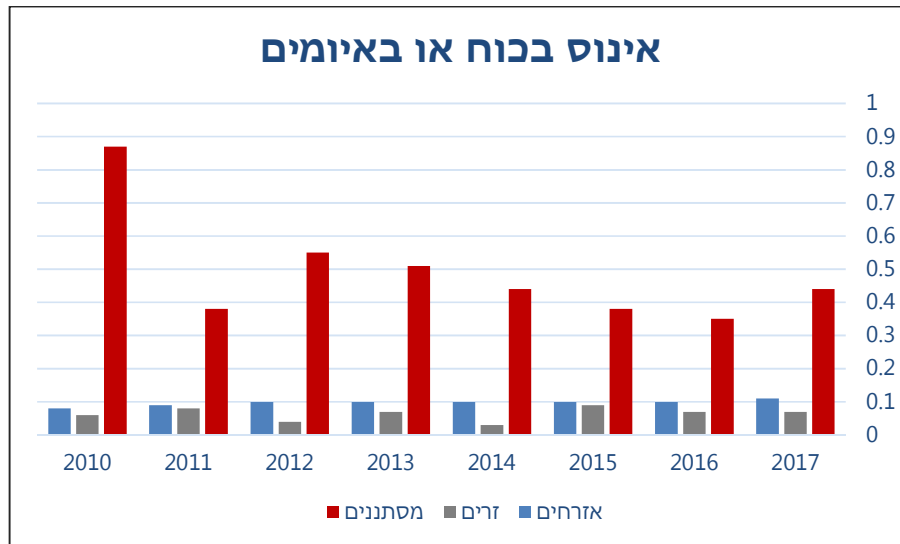


ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות תקיפה לשם גניבה גדול **פי 25** מאזרחי ישראל או **גבוה מהם ב-2,400%**, וגבוה פי 16.6 משאר הזרים. השיא נרשם ב-2015, אז נמצא כי מסתננים פשעו **פי 48** מאזרחים בעבירות מסוג זה.

בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו **פי 3.66** מאזרחים בעבירות תקיפה לשם גניבה.

אינוס בכוח או באיומים – עבירות לאלף איש

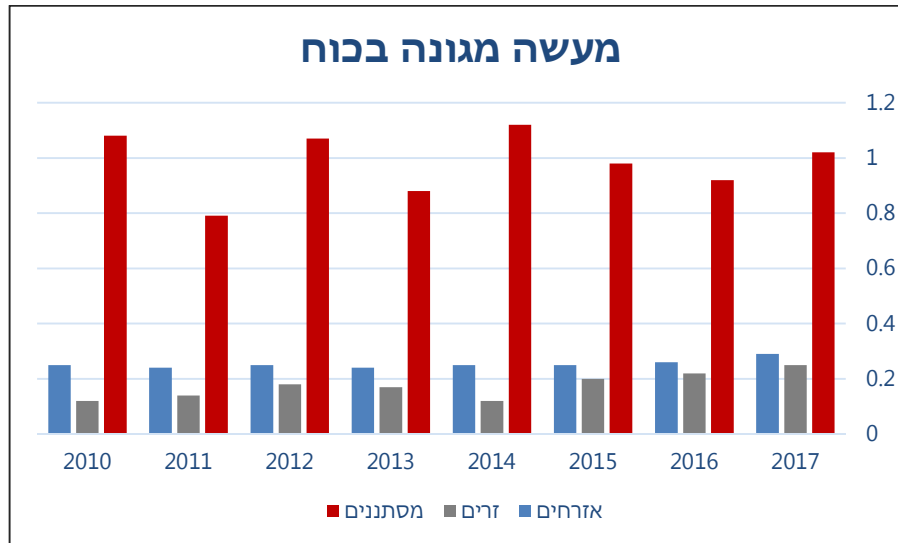
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
0.87	0.38	0.55	0.51	0.44	0.38	0.35	0.44	מסתננים
0.06	0.08	0.04	0.07	0.03	0.09	0.07	0.07	זרים
0.08	0.09	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.11	אזרחים



ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות אינוס בכוח או באיומים גדול פי 4 מאזרחי ישראל או גבוה מאזרחים ב-300%, וגבוה פי 6.3 מזרים אחרים. בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו פי 10.9 מאזרחים בעבירות אינוס בכוח או באיומים.

מעשה מגונה בכוח – עבירות לאלף איש

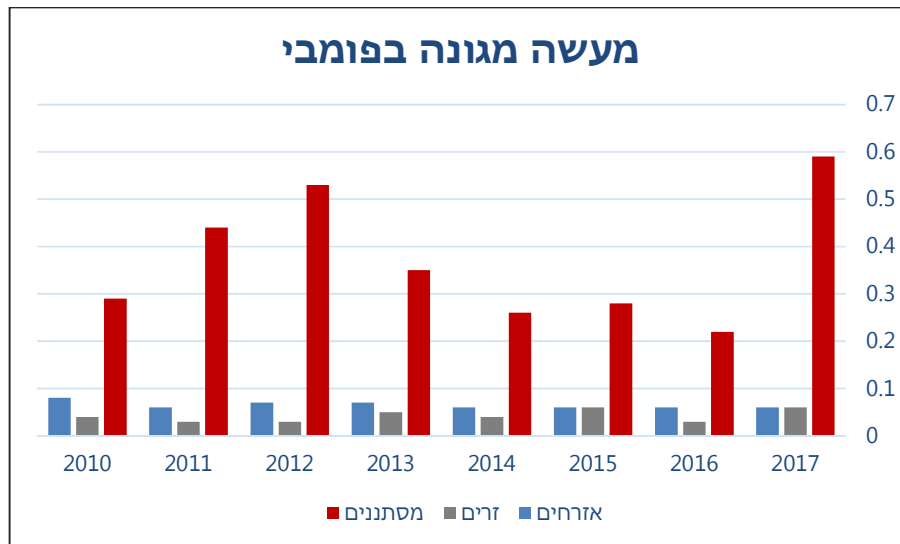
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
1.08	0.79	1.07	0.88	1.12	0.98	0.92	1.02	מסתננים
0.12	0.14	0.18	0.17	0.12	0.2	0.22	0.25	זרים
0.25	0.24	0.25	0.24	0.25	0.25	0.26	0.29	אזרחים



ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות מעשה מגונה בכוח גדול פי 3.5 מאזרחי ישראל או גבוה מהם ב-250%, וגבוה פי 4.1 מזרים אחרים. שיא פשיעת המסתננים בעבירה זו נרשם ב-2014, אז הם פשעו פי 4.5 מאזרחים בעבירות מסוג זה. בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו פי 4.3 מאזרחים בעבירות מעשה מגונה בכוח.

מעשה מגונה בפומבי – עבירות לאלף איש

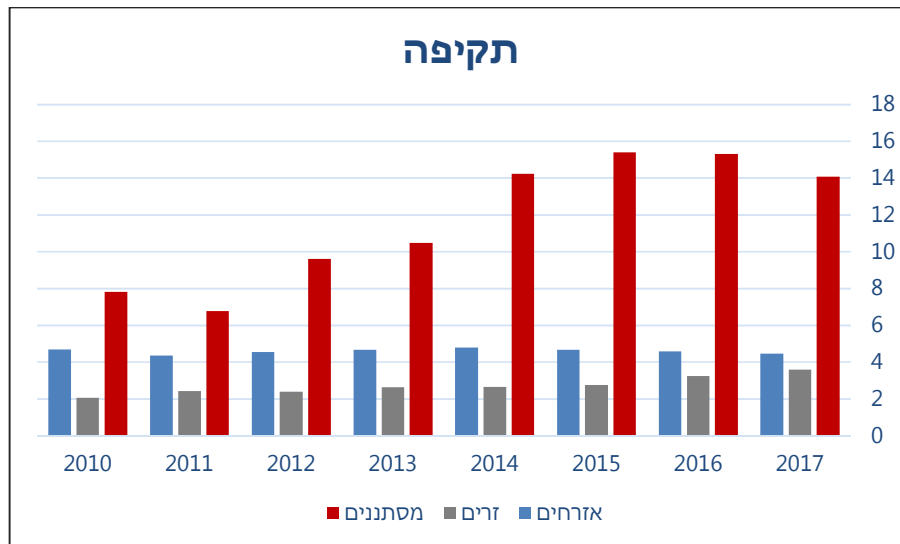
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
0.29	0.44	0.53	0.35	0.26	0.28	0.22	0.59	מסתננים
0.04	0.03	0.03	0.05	0.04	0.06	0.03	0.06	זרים
0.08	0.06	0.07	0.07	0.06	0.06	0.06	0.06	אזרחים



ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות מעשה מגונה בפומבי גדול **פי 9.8** מאזרחי ישראל ומזרים אחרים, או **גבוה ב-880%** מאזרחים ומשאר הזרים. ב-2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו **פי 3.6** מאזרחים בעבירות מעשה מגונה בפומבי.

תקיפה (למעט עובד ציבור) – עבירות לאלף איש

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
7.83	6.78	9.61	10.48	14.24	15.39	15.32	14.07	מסתננים
2.06	2.44	2.4	2.64	2.67	2.76	3.25	3.6	זרים
4.69	4.37	4.56	4.67	4.79	4.68	4.59	4.47	אזרחים

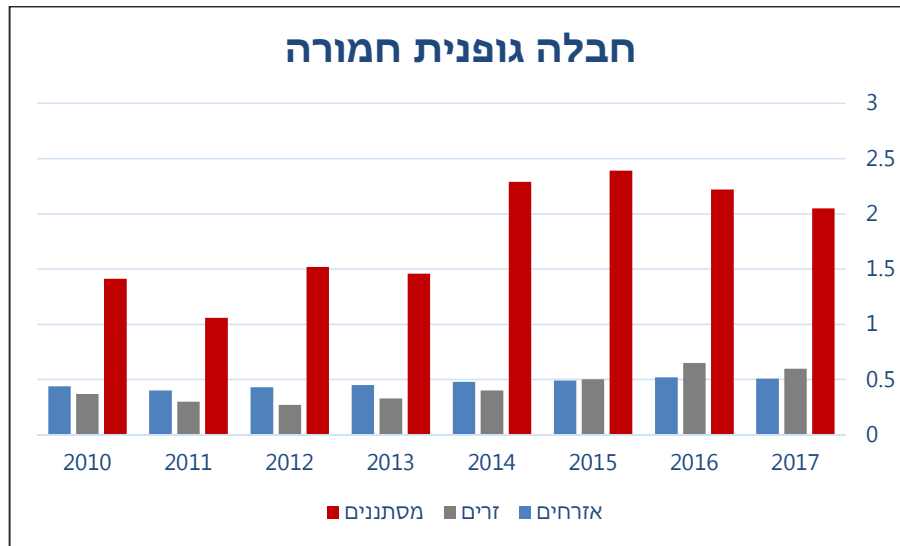


ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות תקיפה גדול פי 3.1 מאזרחי ישראל או גבוה מהם ב-210%, וגדול פי 3.9 משאר הזרים. השיא נרשם ב-2015, אז נמצא כי מסתננים פשעו פי 3.3 מאזרחים בעבירות מסוג זה.

בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו פי 1.7 מאזרחים בעבירות תקיפה (למעט עובד ציבור).

חבלה גופנית חמורה – עבירות לאלף איש

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
1.41	1.06	1.52	1.46	2.29	2.39	2.22	2.05	מסתננים
0.37	0.3	0.27	0.33	0.4	0.5	0.65	0.6	זרים
0.44	0.4	0.43	0.45	0.48	0.49	0.52	0.51	אזרחים

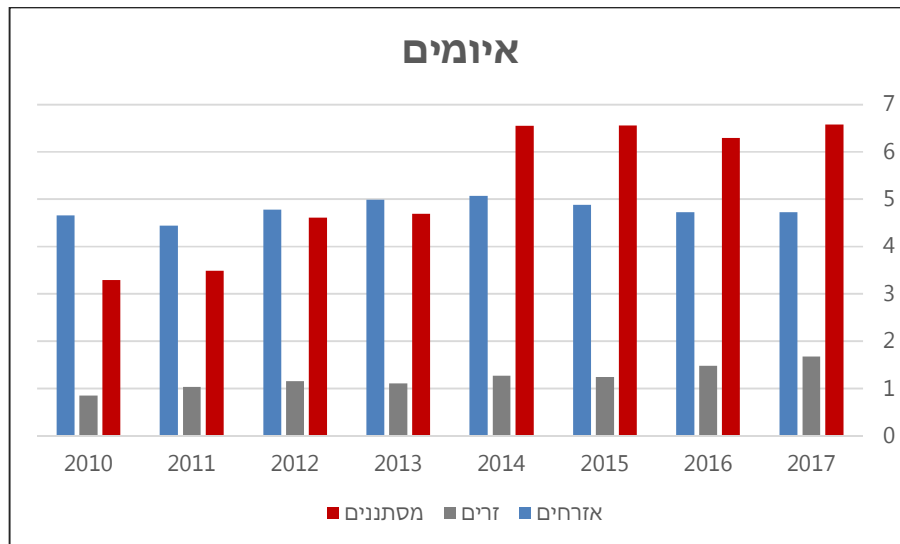


ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות חבלה גופנית חמורה גדול **פי 4** מאזרחי ישראל או **גבוה ב-300%** מאזרחים, וגדול פי 3.4 מזרים אחרים. השיא נרשם ב-2015, אז נמצא כי מסתננים פשעו **פי 4.9** מאזרחים בעבירות מסוג זה.

בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו **פי 3.2** מאזרחים בעבירות חבלה גופנית חמורה.

איומים – עבירות לאלף איש

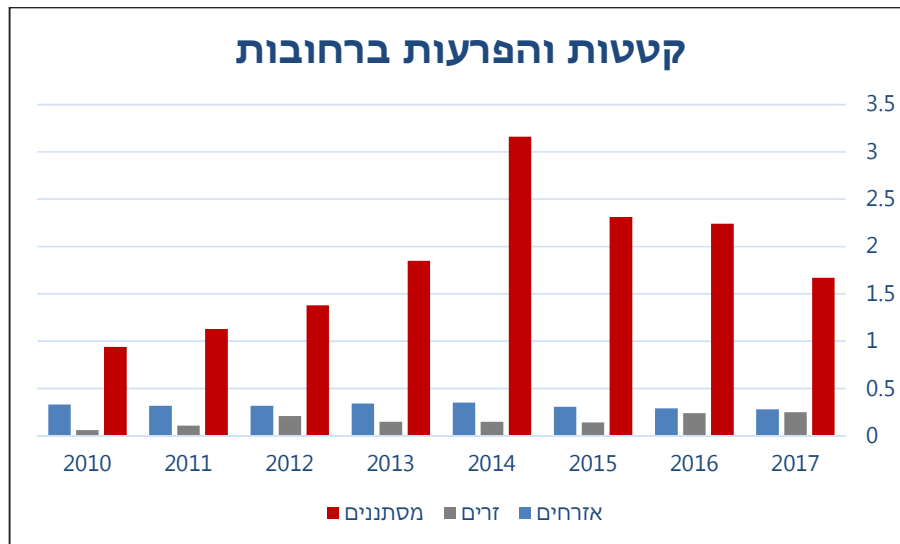
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
3.29	3.49	4.61	4.69	6.55	6.56	6.29	6.58	מסתננים
0.85	1.03	1.16	1.11	1.27	1.24	1.48	1.68	זרים
4.66	4.44	4.78	4.99	5.07	4.88	4.72	4.72	אזרחים



ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות איומים גדול פי 1.4 מאזרחי ישראל או גבוה מהם ב-40%, וגבוה פי 3.9 מזרים אחרים. בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו פי 1.4 פחות מאזרחים בעבירות איומים.

קטעות והפרעות ברחובות – עבירות לאלף איש

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
0.94	1.13	1.38	1.85	3.16	2.31	2.24	1.67	מסתננים
0.06	0.11	0.21	0.15	0.15	0.14	0.24	0.25	זרים
0.33	0.32	0.32	0.34	0.35	0.31	0.29	0.28	אזרחים

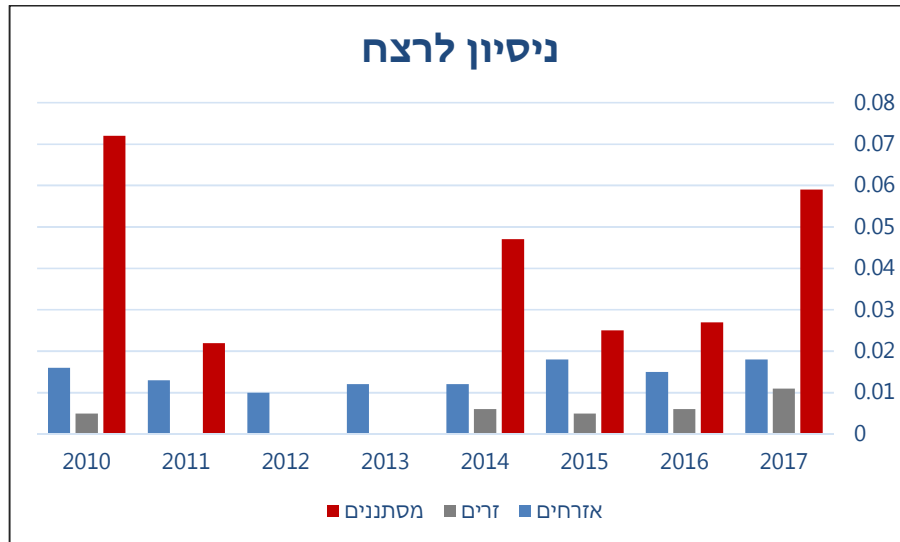


ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות קטעות והפרעות ברחובות גדול פי 5.9 או גבוה ב-490% מאזרחי ישראל, וגבוה פי 6.7 מזרים אחרים. השיא נרשם ב-2014, אז מסתננים פשעו פי 9 מאזרחים בעבירות מסוג זה.

בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו פי 2.8 מאזרחים בעבירות קטעות והפרעות ברחובות.

ניסיון לרצח – עבירות לאלף איש

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
0.072	0.022	0	0	0.047	0.025	0.027	0.059	מסתננים
0.005	0	0	0	0.006	0.005	0.006	0.011	זרים
0.016	0.013	0.01	0.012	0.012	0.018	0.015	0.018	אזרחים



ב-2017 שיעור השתתפותם של מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות ניסיון לרצח גדול פי **3.3** מאזרחי ישראל או **גבוה מהם ב-230%**, וגבוה פי 5.3 מזרים אחרים. בשנת 2010, השנה שאליה התייחסו נתוני המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, מסתננים מאריתריאה וסודן פשעו פי **4.5** מאזרחים בעבירות ניסיון לרצח.

ניתוח וסיכום

מנתוני הפשיעה שקיבלנו ממשטרת ישראל עולה שוב ושוב כי אוכלוסיית המסתננים מאריתריאה וסודן מעורבת בפשיעה בשיעורים גבוהים בהרבה משיעורם באוכלוסייה במגוון עבירות. על כך יש להוסיף כי מדובר בעבירות בעלות השפעה חמורה על תחושת הביטחון האישי על האוכלוסייה, בניגוד לעבירות דוגמת עבירות צווארון לבן, עבירות מס וכד'. בנוסף למובהקות הסטטיסטית, חשוב להוסיף כי במקרים מסוימים מדובר בעבירות חמורות במיוחד שהחברה הישראלית לא רגילה להן, כגון תקיפה ואונס של קשישה, ילדה בת שמונה ונכה בביתה ועוד. לכן, יש בעבירות אלו כדי לייצר אווירת טרור, הרבה מעבר למספר הסטטיסטי, בוודאי על תושבים החיים בשכונות עם ריכוז גבוה של מסתננים, כגון דרום תל אביב.

בבחינה של פשיעת המסתננים לאורך זמן, החל מ-2010 ועד סוף 2018, ניתן להבחין במגמת ירידה בקרב מסתננים מאריתריאה וסודן בעבירות רכוש, למעט עלייה ב-2017 בעבירות מסוג "גניבות אחרות". **בעבירות מין ואלימות לעומת זאת ניתן לראות מגמת עלייה משמעותית במשך השנים.**

עם זאת, יש לסייג את הנתונים במידה מסוימת ולהבהיר כי מרבית המסתננים הם גברים צעירים ממעמד סוציו אקונומי נמוך. לכן, ברור ששיעור השתתפותם בפשיעה יהיה גבוה יותר משיעורם באוכלוסייה הכללית המורכבת מחתך דמוגרפי נורמלי ועשירונים שונים.

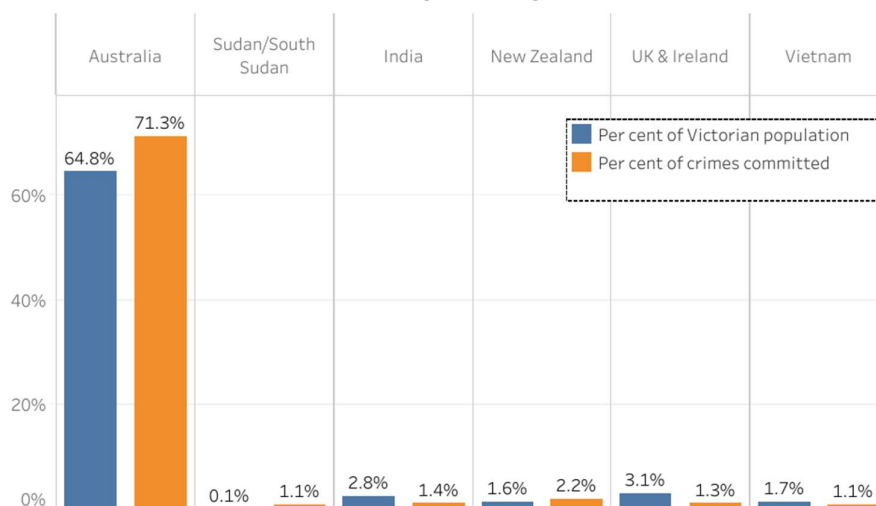
אף על פי כן, חשוב לציין כי המסתננים פושעים גם הרבה יותר משיעורם באוכלוסיית הזרים, שבדומה למסתננים מורכבת ברובה מאוכלוסייה צעירה של עובדים זרים, תיירים לא חוקיים ומבקשי מקלט (לדוגמה מאוקראינה ומגאורגיה). יש להדגיש כי רוב אוכלוסיית הזרים שאינם מסתננים שוהה בישראל בניגוד לחוק ואינה זוכה אפילו לאשרת שהייה זמנית או אפשרות לעבוד כחוק והם נתונים לסכנת הרחקה תמידית. עוד חשוב לציין כי דה פקטו, מסתננים זוכים לאותן זכויות שזכאים להן עובדים זרים חוקיים, והם עובדים בישראל מבלי שהחוק נאכף נגדם על פי הצהרת המדינה והסכמת בג"ץ כבר מ-2010. למרות זאת, שיעור הפשיעה גבוה במאות אחוזים בהשוואה לכלל הזרים. **לכן, לא ניתן לתלות את הפערים העצומים ברמת הפשיעה במצב ההומניטרי ובזכויות להם זכאים או לא זכאים המסתננים, שזוכים לתנאים דומים או טובים יותר משל שאר הזרים בישראל.**

יתרה מכך, מצאנו כי בניגוד למסתננים, זרים בישראל דווקא פושעים ברוב העבירות **פחות** מאשר אזרחים. יוצאות דופן הן עבירות מסוג "גניבות אחרות" בהן זרים היו מעורבים יותר

מאזרחים בשנים 2016, 2017, ובעבירות מסוג "חבלה גופנית חמורה" זרים היו מעורבים יותר מאזרחים גם כן בשנים 2016, 2017.

לבסוף, לא ניתן להתעלם מההבדלים התרבותיים והיחס לשלטון החוק במדינות המוצא, כפי שניתן למצוא במדינות קולטות הגירה אחרות. כך לדוגמה, באוסטרליה מהגרים סודנים, על אף שזוכים למעמד חוקי מלא, הם הקבוצה עם הייצוג הגבוה ביותר בבתי הכלא³¹ ושיעור פשיעה הגבוה פי עשרה משיעורם באוכלוסייה במדינת ויקטוריה:³²

Crimes committed in Victoria by country of birth



Source: Crime Statistics Agency Victoria, 2017; Australian Bureau of Statistics, 2016
Credit: RMIT ABC Fact Check

בגרמניה, אריתראים מעורבים בפשיעה הרבה יותר מאשר סינים,³³ ומחקר נורבגי מראה כי מהגרים וגם צאצאיהם פושעים יותר מאשר שיעורם באוכלוסייה. במקרה זה, ביחס למהגרים ממדינות אפריקה מדובר בתופעה מובהקת ואילו במהגרים מאסיה, בחלק ממדינות המוצא שיעור הפשיעה גבוה משיעורם באוכלוסייה ובאחרות הוא נמוך יותר.³⁴

³¹ Australian Bureau of Statistics, *Prisoners in Australia 2014*

<http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Lookup/by%20Subject/4517.0~2014~Main%20Features~Country%20of%20birth~7>

³² Fact check ABC News (16 Nov 2018). *Fact Check: Do Sudanese account for only 1 percent of crimes committed in Victoria?* <https://www.abc.net.au/news/2018-09-05/fact-check-sudanese-gangs-victoria/10187550>

³³ <https://img.pr0gramm.com/2016/01/26/d555b2d7df321868.jpg?fbclid=IwAR180Qly2OBo23Lut464NszZlVRXjUMqye-nzNY5g4x89hMkYdtGvRYTOMg>

³⁴ https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/attachment/332143?ts=16035d6f0d8&fbclid=IwAR3Dt3jG6K_XC2Nqakgr3ZEtOS3yYP6ZVOMBZMV0uIlsAWaTFOsSSzkNWT0

מכל מקום, יהיו הסיבות לחריגה זו אשר יהיו, אין ספק כי הנתונים מוכיחים שהמסתננים מסודן ומאריתריאה פושעים יותר משיעורם באוכלוסייה בישראל בשיעורים ניכרים. לכן, יש להפסיק לעשות שימוש בדוח מרכז המחקר והמידע של הכנסת, להכיר במציאות ולהפנות משאבים ראויים לאכיפה ולטיפול בתופעה. כמו כן, על מערכת המשפט להכיר במאפיינים הייחודיים של אוכלוסייה זו ובכך שיש להגביר את ההרתעה ולהחמיר את הענישה כלפי מסתננים עבריינים.

המלצות

למשטרת ישראל, למשרד לביטחון פנים ולמשרד המשפטים

תשובת המשטרה לבקשת חופש המידע של המרכז למדיניות הגירה ישראלית התקבלה חודשים ארוכים לאחר פנייתנו, והמידע שהועבר אלינו לבסוף הוא חלקי, ואיננו כולל חלק ניכר מהנתונים שביקשנו. ישנה חשיבותם עצומה לנתונים הללו בכל הנוגע ליכולתן של המערכות להתמודד עם תופעת הפשיעה בקרב אוכלוסיית המסתננים בישראל. על המשטרה מוטלת החובה לנטר, לאתר, לעקוב ולהעביר את המידע שברשותה לכל המערכות הרלוונטיות, לרבות בתי המשפט בערכאות השונות, **וגם לידיעת הציבור הרחב.** על משרד המשפטים לעשות שימוש בנתונים אלה ולהפיץ אותם למערכות ולמוסדות הרלוונטיים השונים, בדגש על מערכת המשפט, להבנת הצורך בהחמרת ענישה.

כפי שהראינו בדוח זה, נורמות כיבוד החוק של מסתננים מאריתריאה וסודן בישראל נמוכות משמעותית משאר האוכלוסייה. על המשטרה והפרקליטות לבקש מבתי המשפט להחמיר את הענישה. כמו כן, ידוע לנו כי קיימת תופעה נרחבת של מסתננים שאינם מופיעים להמשך ההליכים הפליליים בעניינם ולכן על תובעים משטרתיים ועל פרקליטות המדינה לעמוד על כך שחשודים העומדים לדין ייעצרו עד תום ההליכים או בתנאים מגבילים יותר.

למשרד הפנים

על רשות האוכלוסין וההגירה ליישם את המתווה לטיפול במסתננים המעורבים בפלילים במסגרת סעיף 13 של חוק הכניסה לישראל.³⁵ יש לעשות שימוש בנתונים אלה בדיונים

³⁵ <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/openssl.pdf?reldoc=y&docid=55112f774>

בפני בית הדין למשמורת. כמו כן, יש להעביר מסתננים החשודים בפלילים למשמורת עד לסיום ההליך הפלילי בעניינים, על מנת למנוע בריחה והיעלמות. מסתננים שנכלאו בגין הרשעה בעבירת אלימות או מין, כמו גם מסתננים עם דפוס חזר של עבריינות ורצידיביזם פלילי, יש להעביר למשמורת עד להרחקתם מישראל.

לנתונים אלה חשיבות גדולה במאבק להקצאת משאבים ראויים ומספקים לטיפול בתופעת הפשיעה בקרב מסתננים.

למרכז המידע והמחקר של הכנסת

על הממ"מ להוריד מהרשת אחת ולתמיד את המחקר המטעה שיצא מטעמו, לפרסם הודעת תיקון שתבהיר כי מדובר במחקר מוטע ומטעה. יש לכתוב מחקר חדש עם הפילוחים הרלוונטיים על מנת לתקן את הנזק שגרמו הפרסומים המעוותים הן בישראל והן בזירה הבינלאומית.

לארגוני הסיוע למסתננים

מאחר ואין יותר מחלוקת על כך שהדוח שפרסם מרכז המידע והמחקר של הכנסת מוטעה, על ארגוני הסיוע לחדול משימוש בו וציטוט ממנו. יש לחדול מהניסיונות להעלים את נתוני הפשיעה ואת היקף התופעה, או להמעיט בחומרם של מעשים שפוגעים באזרחי ישראל, אך לא פחות מכך גם באוכלוסיות חלשות בקרב הזרים וגם בקרב המסתננים. הגיע הזמן שארגוני הסיוע למסתננים יכירו בעובדה שההתכחשות להיקף התופעה ולעובדות הסטטיסטיות מטעמים אידאולוגיים לא תביא להיעלמות הפשיעה אלא רק תמנע כל אפשרות להתמודד אתה באופן יעיל.

נספחים

נספחים אלה מתוך תשובת המשטרה שהתקבלה בתאריך 3 בדצמבר 2018 לבקשת חופש מידע שהגיש המרכז למדיניות הגירה ישראלית (בקשה מס' 157.18). התשובה התקבלה על ידי רס"ר הדר טומשובר ממזכירות תלונות הציבור וחופש מידע במשטרת ישראל.

נספח 1

מסתננים מאריתריאה וסודן								סוף שנה
2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	
9	13	35	63	54	59	20	17	שוד
5	5	14	18	14	36	14	8	שוד בנסיבות חמורות
182	178	284	315	284	385	175	54	גניבות אחרות
17	23	38	32	16	24	11	3	תקיפה לשם גניבה
15	13	15	19	25	28	17	24	אינס כוח או באימים
35	34	39	48	43	54	36	30	מעשה מגונה בכוח
20	8	11	11	17	27	20	8	מעשה מגונה בפומבי
481	567	612	609	510	486	307	217	תקיפה (למעט עובד ציבור)
70	82	95	98	71	77	48	39	חבלה גופנית חמורה
225	233	261	280	228	233	158	91	אימים
57	83	92	135	90	70	51	26	קטטות והפרעות ברחובות
120	107	115	154	136	123	74	48	תקיפה והכשלת שוטר
2	1	1	2	0	0	1	2	ניסיון לרצח

נספח 2

זרים								סוף שנה
2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	
6	6	3	6	3	2	4	9	שוד
3	3	1	2	4	3	3	14	שוד בנסיבות חמורות
240	253	179	221	152	149	132	146	גניבות אחרות
5	3	0	2	5	2	1	4	תקיפה לשם גניבה
12	12	17	6	12	8	14	12	אינס כוח או באימים
45	39	36	21	30	33	25	24	מעשה מגונה בכוח
10	5	11	8	9	6	6	7	מעשה מגונה בפומבי
649	581	509	480	474	428	449	395	תקיפה (למעט עובד ציבור)
108	117	92	72	59	49	56	71	חבלה גופנית חמורה
303	264	229	228	200	370	190	163	אימים
45	43	26	27	27	38	21	12	קטטות והפרעות ברחובות
אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	תקיפה והכשלת שוטר
2	1	1	1	0	0	0	1	ניסיון לרצח

נספח 3

כלל האוכלוסיה								סוף שנה
2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	
343	291	393	388	447	424	377	405	שוד
350	290	322	286	374	431	399	459	שוד בנסיבות חמורות
11,473	11,625	12,372	13,616	14,257	14,009	13,355	13,280	גניבות אחרות
172	158	194	242	301	236	212	229	תקיפה לשם גניבה
929	872	839	827	778	772	699	646	אינוס בכוח או באימים
2,529	2,244	2,139	2,114	1,958	1,983	1,858	1,957	מעשה מגונה בכוח
553	519	522	535	572	525	504	584	מעשה מגונה בפומבי
39,290	39,580	39,632	39,736	38,022	36,390	34,215	36,077	תקיפה (למעט עובד ציבור)
4,452	4,463	4,166	3,951	3,641	3,414	3,149	3,357	חבלה גופנית חמורה
41,545	40,697	41,268	42,080	40,575	38,179	34,777	35,893	אימים
2,484	2,534	2,628	2,898	2,795	2,563	2,470	2,528	קטטות והפרעות ברחובות
אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	תקיפה והכשלת שוטר
160	130	152	101	98	78	103	122	ניסיון לרצח
105	76	90	90	77	84	84	102	רצח

נספח 4

לעיון בנתונים הגולמיים מתשובת המשטרה:

1. תשובת המשטרה

https://drive.google.com/open?id=1dLhM2gaScJlcTuRac31B6tYeW_gwWzYV

1. תשובת המשטרה - פשיעת אזרחים\זרים

https://drive.google.com/open?id=1HiS3cvxNjAzuJb37hPOgsYffDoH_lxMW

2. תשובת המשטרה - פשיעת אזרחים\זרים

https://drive.google.com/open?id=1yJPxgsjGX7CAFTL-s2e0nM_4WeS4Lg9

3. תשובת המשטרה - פשיעת אזרחים\זרים

https://drive.google.com/open?id=1j_ZBgOY1qDk5jiUJ1WQfSibAFuEK3-rq

תשובת המשטרה - עבירות מסתננים.

<https://drive.google.com/open?id=1S2bJ1grPQwhyJs4iiUmuA60yMFXxHlId>